

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Милена Шушулова-Павлова, Нов български университет,
за дисертационния труд на **Ксияо Леи**

редовен докторант във Факултет „Музикална педагогика“, Катедра „Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“ на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, с научен ръководител: проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак на тема:

СРАВНИТЕЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ЕСТЕТИЧЕСКИТЕ И ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КИТАЙСКИТЕ, НЕМСКИТЕ И АВСТРИЙСКИТЕ ХУДОЖЕСТВЕНИ ПЕСНИ

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство

Биографични данни

Ксияо Леи е роден през 1987 в град Ухан в Китай. Завършва вокалната си подготовка в Музикалната консерватория в Ухан и придобива магистърска степен в Консерваторията към Педагогическия университет в Анхуей. Помощник-декан е в катедрата по музика в Уху университет, ръководител на специалността „Музикология“ и заместник-директор на секцията „Преподаване и изследване на вокала“. По време на редовното си докторантско обучение в АМТИИ, под научното ръководство на проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак, се включва активно в редица артистични прояви, участва в концертни проекти: постановка на "L'elisir d'amore " в ролята на Dulcamara; събитието Made at Academy в Античния римски театър в Пловдив и др. Ръководител е на проектите: „Изследване на естетическата функция и стойност на народните песни на Дангу“ в областта на хуманитарните и социалните науки, „Изследване на пътя за изграждане на музикална професионална програма за висше образование по гражданско образование и политика“ на Министерството на образованието, в провинция Анхуей. Участва в проект „Изследване на използването на метода за преподаване на музика *Кодай* в обучението по музика на студенти по предучилищно възпитание“ на Министерството на образованието на провинция Анхуей. Публикува статии в значими китайски академични списания. Получава редица награди за своята дейност: Сребърен медал в категория *белканто* на Деветия вокален конкурс „Златна камбана на китайската музика“ в град Анхуей, Китай; Сребърен медал от 10-ия Вокален конкурс на *Фестивала на изкуствата* в провинция Анхуей, Китай; Трета награда от 3-тия Национален вокален конкурс за музикално образование в коледжите и университетите; Златен медал на 6-тия Национален вокален конкурс *Песен на Китай*, Анхуей; Сребърен медал на Международен вокален конкурс *Тереза Белок*, Италия (2016); Награда за финалист на Румънския международен вокален конкурс *Hariclea Darclee*; Награда за отлично представяне на Международния конкурс за вокалисти *Renato Bruson* в Китай; Първа награда за баритон в *Omega Concert Project* в София (2022); Златен медал във вокалната категория на Европейския музикален конкурс за металофони (2022).

Съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа 5 глави (първата е уводна)¹, заключение, приноси, библиография от 45 източника само на китайски език (което предполага невъзможност да се проверят от научното жури), с общ обем от 188 страници.

---

¹ Първа глава. УВОД. Втора глава. ОБЩ ПРЕГЛЕД НА ЕВРОПЕЙСКАТА ХУДОЖЕСТВЕНА ПЕСЕН Първи раздел. Историческо развитие на европейската художествена песен: 1. Кратко представяне на европейската художествена песен; Втори раздел. Стиллове и направления в европейската художествена песен (1. Доминацията на немските и австрийските художествени песни; 2. Естетическият свят на френската художествена песен; 3. Искрените и темпераментни руски художествени песни; 4. Изящните италиански художествени песни). Трета глава. ОБЗОР НА КИТАЙСКИТЕ ХУДОЖЕСТВЕНИ ПЕСНИ Първи раздел. Историческо развитие на китайската художествена песен (1. Кратко представяне на китайската художествена песен; 2. Начален етап на китайската художествена песен; 3. Преходен етап на китайската художествена песен; 4. Етап на разцвет на китайската художествена песен) Втори раздел. Композиционни и изпълнителски особености на китайските художествени песни (1. Период на училищните песни; 2. Влияние от идеите на „Движението 4. май“ върху китайските художествени песни; 3. Период на Антияпонската война (1937-1945); 4. Период след основаването на Китайската народна република; 4.2. Особенности на изпълнението; 5. Период от началото на реформаторската политика до наши дни; 5.3. Китайските художествени песни през 90-те години; 5.4. Особенности на китайските художествени песни през новия век). Четвърта глава. СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ МЕЖДУ НЕМСКО-АВСТРИЙСКАТА И КИТАЙСКАТА ХУДОЖЕСТВЕНА ПЕСЕН Първи раздел. Различия в обществено-историческата обстановка (1. Историческа обстановка по време на възникването на немско-австрийската художествена песен; 2. Историческа обстановка по време на възникването на китайската художествена

Точно формулирани цели и задачи на дисертацията

Около края на XIX и началото на XX в. западната цивилизация и традиционната китайска култура влизат в *ожесточен* сблъсък, вследствие на което китайските музиканти се запознават отблизо с музикалните идеи, теоретичните принципи и композиционни техники в западната музика. „Движението Четвърти май“ и „Движението за нова култура“ дава тласък за бурен подем в съвременната китайска музика. Появяват се първите образци на китайската художествена песен. Докторантът излага причините за постепенно отслабващия интерес към този вид изкуство: *„на художествените песни все повече им липсва свежест и истински чувства и проявяват тенденция към натруфеност, претенциозност и липса на съдържание; често авторите третират художествената песен като обикновена песен, без да ги интересуват неща като поетическо внушение, национален колорит, художествен стил или професионална техника“* (цитат). Как да се избегне *„озападняването/вестернизацията“* на китайската музика; как да бъде вписана традиционната китайска култура в творческия процес на художествените песни; как да се съхрани и разгърне неповторимата духовност на китайската музикална култура; как да се съчетаят особеностите на родния музикалния език с традиционните западни композиционни техники и т.н.: тези възникващи един след друг въпроси задават насоките на това научно изследване, чиято цел е да обобщи и извлече най-ценното от успешния опит на немско-австрийските художествени песни, така че да се разгърне потенциалът на китайската традиционна музика и да се засили влиянието на китайските художествени песни в световен мащаб. Художествената песен е прекрасно съчетание между музика и поезия, възплаващо уникалните културни качества на съответната страна и народ. Те разкриват силни емоции, култивират чувствителност, засилват любовта към собствената родина и народ, възпитават естетическия вкус и повишават общата култура. Художествената песен има незаменима роля и важно значение като основен компонент от обучението по вокална музика в професионалните музикални институти и университети. Посредством сравнителното изследване на немско-австрийските и китайските художествени песни може да се достигне до по-дълбоко разбиране и познание за този жанр. Чрез комплексния обективен анализ и изследване на композиционните особености и вокалния стил на немско-австрийските художествени песни, се допълват теоретичните разбирания за художествената песен, така че китайските образци да са в съответствие с международните стандарти и актуални тенденции. По този начин се разкриват нови перспективи пред развитието на художествената песен с китайска специфика. Европейското вокално изкуство е музикална система със значимо влияние върху Китай. Докторантът е убеден, че за да се преодолеят пречките при създаването на висококачествени художествени песни трябва да се постигне истински китайски стил чрез съвременните техники за композиране, да се преодолее ситуацията на твърде бледо или изцяло премахнато национално звучене и китайска индивидуалност. Методи на изследване: **Анализ на писмени свидетелства**, които са събрани и разпределени в осем категории: развитие, композиционни особености, естетика и изпълнение *съответно* на немско-австрийските и на китайските художествени песни. **Музикален анализ** на песенни образци по отношение на музикална форма, хармония, мелодия, ритъм, оркестрация, композиция и т.н. За целите на настоящата докторска работа са подбрани и подложени на научен анализ най-представителните произведения. Сравнителният метод на изследване изповядва принципа „да се търсят разлики в сходството и на сходства в различието“. При използването му, за да не се прояви едностранчивост, в настоящото изследване е извършен комплексен анализ на немско-австрийските и китайските художествени песни с разграничаване на отделните нива и категории в контекста на различните епохи и културните различия.

Значимост на изследвания проблем и актуалност

Главните насоки на настоящото научно изследване са изучаването на немско-австрийските художествени песни, разкриването на тяхната естетическа същност, съпоставянето им научно с

песен; 3. Различия); Втори раздел. Разлики в литературните характеристики и тематика (1. Литературни особености; 2. Анализ на тематиката); Трети раздел. Сравнителен анализ на музикалните стилове (1. Съвършено съчетание между поезия и музика; 2. Цялостно разгръщане на драматичното напрежение; 3. Разчупване на музикалната структура; 4. Разпределение на тоналностите; 5. Хармонически техники). Пета глава. СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НЕМСКО-АВСТРИЙСКИТЕ И КИТАЙСКИТЕ ХУДОЖЕСТВЕНИ ПЕСНИ ОТ ГЛЕДНА ТОЧКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО. Първи раздел. Различия между изпълнението на художествените песни и оперните арии (1. Жанрово-стилистични разлики; 2. Разлики в техническо и емоционално отношение) Втори раздел. Анализ и изразяване на художествената песен. Трети раздел. Разлики между немско-австрийските и китайските художествени песни по отношение на изпълнението (1. Особенности на изпълнението при немско-австрийските художествени песни; 2. Анализ на изпълнението на немско-австрийски художествени песни; 4. Анализ на изпълнението на китайските художествени песни; 5. Различия).

китайски художествени песни, проучването на вариантите за синтез между немско-австрийската художествена песен и китайската класическа музикална култура и успешното представяне на този синтез на световните сцени. Възникналият в Западна Европа жанр на художествената песен днес е сред значимите носители на културна информация. През последните сто години китайската художествена песен неизменно следва явна посока на развитие, съобразява се с реакциите на обществеността и постига успехи, които дават надежда за бъдещето. Изследването на китайската художествена песен трябва да бъде в крак със съвременността и бурния обществен прогрес. *„В процеса на непрестанното развитие и видоизменение на китайската художествена песен от предмодерната епоха до наши дни, за текстове на песните все по-често започват да се използват стихове на великите китайски поети от древността. По този начин заедно с насладата от музиката публиката има възможност да почувства дълбочината и неповторимото обаяние на класическата китайска словесност. Художествените песни често са наричани „стихове под формата на песен“. От гледна точка на художествената форма, поезията и художествената песен са в отношение на неразривно органично единство и връзката между текст и мелодия винаги е била отправна точка в изследването и анализа на художествените песни.“* (цитат от дисертацията) Това важи, както за днешна Европа и Съединените щати, така и за Китай през първата половина на ХХ в. Като царство на поезията с древна история и култура, Китай има уникалната възможност да изведе художествената песен до нови блестящи висоти.

Задачите на изследването са свързани със следните аспекти: посредством сравнителен анализ на китайския и западния културен контекст и музикалните елементи на художествени песни и чрез задълбочено съпоставително изследване на текстове, хармония, музикална структура, мелодична линия, докторантът предлага нови аспекти на познанието и разбирането за този жанр; задълбочен анализ на неизследвани досега зони в конкретните примери на художествени песни от представителни композитори; чрез прецизен анализ на отделни компоненти на немско-австрийската художествена песен се предлагат идеи за развитие на китайските художествени песни, както в границите на китайската национална музика, така и в световен мащаб, като така те, носейки националния си колорит, могат по-убедително да представят китайската музикална култура по света.

Степен на познание на докторанта

Актуалните изследвания върху немско-австрийските художествени песни се фокусират главно върху вокалното изпълнение, анализа на клавирния съпровод, художествения стил и т.н. Изследванията върху китайските художествени песни докторантът разпределя в три категории: **Първи тип** – посветени на възникването, развитието и стилите особености на китайската художествена песен през първата половина на ХХ в. Тогава се появяват първите образци на художествената песен, ранните ѝ форми и първите зрели произведения. **Втори тип** изследвания са посветени на развитието и стилистичните характеристики на китайските художествени песни след основаването на Китайската народна република през 1949. **Трети тип** изследвания са с акцент върху развитието на китайската художествена песен през ХХ в. **Четвърти тип** изследвания представят възгледите на авторитетни специалисти, относно проблемите, пред които са изправени китайските художествени песни през новата епоха с нейната сложна и динамична икономическа обстановка и културна среда. В хода на сравнителното изследване Ксияо Леи стига до следните важни дисертационни изводи: 1). *„Както немско-австрийските, така и китайските художествени песни съдържат в себе си същностните особености на своята национална култура; и двете групи песни задоволяват духовните и културни потребности на различните слоеве на обществото; и двете отразяват творческата концепция за художествената песен като „търсене на промени в общото, търсене на общо в промените“ и двете отразяват опита да се постигне художествена правда и духовния копнеж по изобразяването на прекрасен, романтичен живот“.* (цитат) Гореизброените прилики изграждат ново разбиране за творческата концепция на художествената песен, разгръщайки духовните качества и съкровения смисъл и на текста. 2). *„Немско-австрийските и китайските художествени песни са ориентирани към различни духовни ценности. Поради различния исторически контекст на възникването им, в сърцевината на немско-австрийските художествени песни е залегнал копнежът да се живее истински, а композиторът изразява цялостното си отношение посредством сцените и преживяванията на персонажите в песента. Докато текстовете на китайските художествени песни са подбрани предимно от древната китайска поезия и съответно в една или друга степен отразяват и изразяват*

цялостното възприемане на древните китайски литератори на собственото им битие. При това тълкуването на текстовете подлежи на коригиране в зависимост непрестанния ход на общественото развитие.“ (цитат) 3). „Между немско-австрийските и китайските художествени песни съществуват различия по отношение на тематиката и творческите техники. В китайските художествени песни основната тема е развитието на обществото въз основа на китайската действителност през различните епохи, така че художествените песни в по-висока степен интерпретират настроенията на китайския народ. Немско-австрийските художествени песни основно възхваляват и възпяват красотата на живота. В процеса на развитието си китайските художествени песни непрекъснато усвояват творчески техники и подходи от немско-австрийските художествени песни, като ги доразвиват чрез съчетание с китайските пентатонични ладове. По този начин песните в цялост придобиват по-характерно китайско звучене.“ (цитат) 4). „Най-новите китайски художествени песни се развиват по модела на плурализма. Различните по вид и стил художествени песни през този период са резултат от прехода на композиторите от заимстване и подражание към цялостно овладяване и от търсене и обобщение към експериментално новаторство. Композиторите проявяват непоколебима креативност и дръзновен устрем в разгръщането на различни аспекти от стилистиката на модерната художествена песен, независимо дали използват пантоналност, политоналност, атоналност и принципа на додекафонията или традиционни техники, базирани на функционални системи и тоналности, или пък прилагат принципа на съчетаване между тонално и атонално композиране.“ (цитат)

Коректност при цитирането

Ксияо Леи е коректен в своите цитирания.

Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд Авторефератът отговаря на дисертацията.

Публикации по темата на дисертационния труд

Докторантът има 3 публикации по темата на докторантурата.

Ксияо Леи. *Сравнителен анализ на ранните китайски художествени песни и немско-австрийските художествени песни.* В: Годишник на АМТИИ „Асен Диамандиев“ – Пловдив, 2022, 213-222. ISSN:1313-6526 (print), ISSN:2738-7712 (online).

Ксияо Леи. *Характеристики и развитие на ранните китайски художествени песни.* В: Пролетни научни четения на АМТИИ „Асен Диамандиев“ – Пловдив, 2023, 135-143. ISSN:1314-7005 (print), ISSN:2738-7720 (online).

Ксияо Леи. *Историческо развитие на европейската художествена песен.* В: Годишник на АМТИИ „Асен Диамандиев“ – Пловдив, 2023, 213-222. ISSN:1313-6526 (print), ISSN:2738-7712 (online).

Приноси на докторската дисертация

Теоретични приноси: Настоящият труд е систематично сравнително изследване в микро- и макро перспектива, посветено на немско-австрийските и китайските художествени песни. Макро-перспективата включва контекста на съответната епоха, исторически преглед, проследяване процеса на развитие, различия между културите и др.; а микро-перспективата е свързана със задълбочено сравнително изследване на музикалните елементи, включващо самия литературен текст, тоналности и ладове, хармония, музикална структура, хоризонтална мелодия, сценично изпълнение и др. Защишава се позицията, че обществено-културният климат определя творческата посока на художествената песен и че бъдещото развитие на художествената песен е свързано с многообразието.

Практически приноси: Настоящото изследване стъпва върху постиженията на изследователи от предишни поколения и ги доразвива, анализирайки музикалния стил на немско-австрийските художествени песни, от една страна, и на китайските художествени песни, от друга. Разгледани и илюстрирани с примери са представителни произведения на големите майстори в жанра. Подлагайки на задълбочен анализ различните елементи се стига до същността на немско-австрийската художествена песен и се предлага път за развитие на китайските художествени песни, адекватен на бъдещето: съчетаване на модерната западни композиторска техника с китайските културни особености и изработване на определена теоретична основа, с помощта на

която да се създават повече качествени творби на висотата на съвременната епоха, които да отговарят на духовните потребности на публиката.

Сравнителното изследване на немско-австрийските и китайските художествени песни ще помогне въз основа на успешните досегашни опити да се открият нови пътища за съчетаване на западната и китайската музикална култура, които да изведат вокалното изкуство на ново ниво, както и ще помогне да популяризираме още по-успешно вековните традиции на китайската национална музикална култура въз основа на усвояването на най-ценното от световната музикална съкровищница.

В заключение на това СТАНОВИЩЕ ще завърша със следната оценка: Дейността на докторанта отговаря на *наукометричните показатели* за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, според ЗРАСРБ. Дисертационният труд на **Ксияо Леи**, докторант в АМТИИ, на тема: **СРАВНИТЕЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ЕСТЕТИЧЕСКИТЕ И ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КИТАЙСКИТЕ, НЕМСКИТЕ И АВСТРИЙСКИТЕ ХУДОЖЕСТВЕНИ ПЕСНИ**, заедно с носените от него приноси с научни и приложни качества, както и публикациите по темата, смятам достатъчни, за да дам своята **положителна оценка** и да предложа на уважаемото научното жури да **присъди образователната и научна степен „доктор“** по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство на **Ксияо Леи**, според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

21.07.2024, София

Проф. д-р Милена Шушулова-Павлова